

REGULERING AV FISKET ETTER BLÅKVEITE NORD FOR 62° N I 2018

Fiskeridirektøren har forelagt forslaget til regulering av fisket etter blåkveite i 2018 for Sametinget som ledd i gjennomføringen av konsultasjonsavtalen mellom Sametinget og statlige myndigheter.

1 SAMMENDRAG

Reguleringsopplegget for fisket etter blåkveite foreslås i hovedsak videreført i 2018. Fiskeridirektøren foreslår at kystflåtens direktefiske tillates i to perioder innenfor en gruppekvote på 7 800 tonn og en bifangstavsetning på 294 tonn når direktefiske ikke er tillatt. Inneværende års maksimalkvoter foreslås videreført. Trålere og konvensjonelle havfiskefartøy foreslås regulert innenfor en gruppekvote på 5 396 tonn og med fartøykvoter på 81 tonn.

2 FISKET I 2016

Den norske kvoten av blåkveite var i 2016 på 11 205 tonn, hvorav 80 tonn var avsatt til forskning. Tabell 1 viser fangst av blåkveite fordelt på fartøygrupper i 2016.

Tabell 1: Fangst og førstehandsverdi i 2016

Fartøygruppe	Fangst (tonn)	Verdi (1 000 kr)	Antall fartøy
Trålere	2 792	101 547	38
Konvensjonelle havfiskefartøy	1 614	72 483	26
Fartøy under 28 meter største lengde	7 357	214 641	556
Fartøy over 28 meter største lengde	140	5 819	
Forskningsfangst	20	593	
Totalt	11 923	395 083	

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister og Konesjons- og deltakerregister per 14. oktober 2017

I 2016 utgjorde det norske fisket av blåkveite vel 11 900 tonn. Dette inkluderer også forskningsfangst. Førstehandsverdien var ca. 395 millioner kroner.

Reguleringen av kystflåtens direktefiske i 2016 besto av følgende elementer:

- bare fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap kunne delta i det direkte kystfisket etter blåkveite.
- tillatt med et direkte fiske i to perioder fra mandag 23. mai til periodekvoten var beregnet oppfisket (13. juni) og fra mandag 25. juli til periodekvoten var beregnet oppfisket (8. august).
- to periodekvoter på henholdsvis 4 600 i første periode og 2 000 tonn i andre periode.
- differensierte maksimumkvoter etter fartøylengde.

De to områdene i Nordland som har vært stengt for fiske i flere år på bakgrunn av funn av for høye verdier av fremmedstoffer i blåkveite, ble i 2016 åpnet for fiske i forkant av første periode.

3 REGULERINGEN I 2017

På møtet i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon i 2009 ble partene enige om en fordelingsnøkkel for blåkveite. Denne innebærer at Norge får en andel på 51 %, Russland får 45 %, og 4 % avsettes til tredjeland.

Videre ble partene i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon i 2015 enige om en totalkvote på 24 000 tonn for 2016, hvilket innebærer en kvote til Norge på 12 225 tonn, hvorav inntil 750 tonn kunne avsettes til forskningsformål.

Det ble avsatt 85 tonn til forskningsformål.

Reguleringen av fisket i 2017 besto av følgende elementer:

- bare fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap, kunne delta i det direkte fisket etter blåkveite.
- to periodekvoter på henholdsvis 5 000 i første periode og 2 100 tonn i andre periode.
- tillatt med et direkte fiske i to perioder fra mandag 22. mai til periodekvoten var beregnet oppfisket (15. juni) og fra mandag 31. juli til periodekvoten var beregnet oppfisket (12. august).
- differensierte maksimumkvoter etter fartøylengde. Disse var ved periodeoppstart som følger:

Tabell 2: Maksimumkvoter 2017

Største lengde	Maksimumkvote
0 – 13,9 meter	20 tonn
14 – 19,9 meter	22,5 tonn
20 – 27,9 meter	25 tonn

- fartøy som ikke hadde adgang til å delta i det direkte fisket eller når dette fisket ikke var tillatt, kunne ha inntil 7 % bifangst av blåkkeite. Bifangsten for konvensjonelle kystfartøy over 28 meter største lengde var i tillegg begrenset til 20 tonn.
- trålere og konvensjonelle havfiskefartøy var regulert med en fartøykvote på 71 tonn. Denne kvoten skulle også dekke bifangst av blåkkeite i andre fiskerier.

4 UTVIKLINGEN I FISKET I 2017

Tabell 3 gir en oversikt over fangst av blåkkeite fordelt på fartøygrupper per 18. oktober i år. Av Norges kvote på 12 225 tonn, står det 845 tonn igjen. Det er registrert 1 tonn forskningsfangst hittil i år. Når det gjelder havfiskeflåten, har 23 konvensjonelle havfiskefartøy og 37 trålere landet fangst av blåkkeite så langt i 2017.

Tabell 3: Fangst og førstehåndsverdi i 2017

Fartøygruppe	Fangst (tonn)	Verdi (1 000 kr)	Antall fartøy
Trålere	2 250	77 647	37
Konvensjonelle havfiskefartøy	1 387	54 599	23
Fartøy under 28 meter største lengde	7 632	194 182	563
Andre	110	2 925	
Forskningsfangst	1	8	
Totalt	11 380	329 361	

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister og Konsesjons- og deltakerregister per 18. oktober 2017

Tabell 4 viser status over fangst, førstehåndsverdi og deltakelse av fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap. Før oppstart av fisket i første periode hadde 95 fartøy fisket til sammen 55 tonn blåkkeite som bifangst. Totalt er kvoten på 7 100 tonn i det direkte kystfisket etter blåkkeite overfisket med vel 500 tonn.

Tabell 4: Fangst, førstehåndsverdi og deltakelse av konvensjonelle fartøy under 28 meter største lengde i 2017

	Fangst (tonn)	Antall fartøy
Bifangst før direktefiske	55	95
Direktefiske 1. periode	5 074	427
Bifangst mellomperiode	95	61
Direktefiske 2. periode	2 316	262
Bifangst etter direktefiske	92	97
Totalt	7 632	563

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister per 18. oktober 2017

Deltakelsen og fisketakten i første periode var god, og fisket ble stoppet fra og med 15. juni. Også i andre periode var fisketakten relativt høy, slik at fisket ble stoppet fra og med 12. august. Ettersom totalkvoten økte med nesten 9 % sammenliknet med 2016, ble det gitt

høyere maksimalkvoter fra årets begynnelse. Det var ikke nødvending med refordelinger i kystflåtens direktefiske i innværende år.

Som tabell 4 viser, har 563 kystfartøy landet blåkveite så langt i år, mot 556 (432) fartøy i 2016 (2015). Den reelle deltakelsen i direktefisket har vært noe lavere, siden en del fartøy kun har landet blåkveite som bifangst. Når vi ser begge perioder samlet er det 477 fartøy som har deltatt i direktefisket, mens 86 fartøy kun har levert blåkveite som bifangst.

Tabell 5 viser at 187 fartøy har utnyttet sine maksimalkvoter, mens 367 fartøy ikke har utnyttet maksimalkvotene sine fullt.

Tabell 5: Restkvoter i direktefisket etter blåkveite i 2017 fordelt på antall fartøy og lengdegrupper

Lengdegruppe (største lengde)	Antall fartøy overfisket kvote	Antall fartøy ferdig med kvote	Antall fartøy med restkvote på under 50 %	Antall fartøy med restkvote på over 50 %	Totalt antall
0 – 13,99 meter	20	59	94	166	339
14 – 19,99 meter	29	42	59	32	162
20 – 27,99 meter	17	20	13	12	62
Totalt	66	121	121	166	563

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister per 18. oktober 2017

5 BESTANDSSITUASJONEN

5.1 STATUS

Samlet fangst av blåkveite var fra 2000-2010 i gjennomsnitt 15 500 tonn, men har økt siden til 25 000 tonn i 2016. Rekrutteringen av ettåringer er veldig varierende, og gode årsklasser kan ikke spores etter 2010. Beregnet total biomasse viste en økende trend etter 1992 og fram til 2014, men viser slak nedadgående trend etter det. Fangsttrykk har variert en del med en økende trend de siste åtte årene fra et relativt sett lavt nivå i 2009.

Totalbiomassen er forholdsvis høy, og bestanden vurderes til å ha full reproduktiv kapasitet.

I fravær av både fangstregler og beregnet MSY (maksimalt vedvarende utbytte), baseres rådgivingen på en alternativ tilnærming. Gitt sen rekruttering til fiskeriene klarer modellen å frembringe 5-årig framskriving av fangstbar biomasse (lengde ≥ 45 cm). Rådet baserer seg på å forbli over føre-var biomassen (B_{pa}) i denne 5-års perioden.

Dette er en langlivet, lavproduktiv art som tilsier lavt fangstpress og bestanden er i dag relativt stabil. Det er derfor ikke behov for årlig oppdatering av rådgivingen. I tillegg blir ett av toktene, som spiller nøkkelrolle i beregningene, kun gjennomført hvert andre år. ICES gir råd for en toårs periode.

5.2 FORVALTNINGSRÅD

ICES anbefaler i henhold til føre-var tilnærming at fangstene ikke skal overstige 23 000 tonn i hvert av årene 2018 og 2019. Dette tilsvarer fangstrate på omtrent 0,039.

6 RAMMEVILKÅR I KVOTEAVTALEN MED RUSSLAND FOR 2018

På møtet i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon i 2009 ble partene som nevnt enige om en fordelingsnøkkel for blåkveite som gir Norge en andel på 51 %, Russland 45 %, og 4 % avsettes til tredjeland.

Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon har fastsatt en totalkvote på 27 000 tonn for 2018, hvilket innebærer en kvote til Norge på 13 755 tonn, hvorav inntil 750 tonn kan avsettes til forskningsformål.

7 REGULERING AV FISKET I 2018

7.1 AVSETNING TIL FORSKNINGSFORMÅL

Fiskeridirektøren viser til pågående prosess med utlysning av forskningskvoter for 2018. Størrelsene på kvanta som avsettes til undervisningsordningen, forskningsformål og lærlingskvoter i 2018 er først kjent når endelig forskrift fastsettes rett før årsskiftet. Fiskeridirektøren legger derfor til grunn at inneværende års avsetninger til formålene nevnt ovenfor, er det beste estimatet for avsetninger i 2018. Avsetningenes størrelse utgjør en svært liten andel av totalkvotene i de enkelte fiskeriene og har derfor ingen betydning for forslaget til regulering. I de fiskerier hvor det er innført kvotefleksibilitet mellom kvoteår, vil ubenyttede andeler på avsetningene påplusses neste års totalkvote og motsatt gå til fratrukk dersom avsetningene er for lave.

7.2 FORDELING AV NORSK KVOTE

Da totalkvoter ble innført i 2009, besluttet Fiskeri- og Kystdepartementet at siste års blåkveitefiske skulle videreføres i størst mulig grad. Et direktefiske skulle primært fortsatt forbeholdes kystflåten, og det ble derfor ikke fastsatt noen fordelingsnøkkel. Basert på siste års fiske ble det imidlertid lagt opp til en regulering som innebærer en fordeling på 60 % til kystflåten og 40 % til havgående fiskefartøy. Tidligere hadde havgående fiskefartøy adgang til å ha inntil 40 tonn blåkveite som bifangst, men fra 2010 fikk gruppen fartøykvoter som skal inkludere bifangst.

Etter innføringen av totalkvoter er det behov for gjøre reguleringen mer oversiktlig og transparent. Det foreslås derfor å innføre en gruppekvote for havfiskeflåten og bifangstavsetninger til kystflåten.

For å unngå at totalkvoten overfiskes, er det nødvendig å holde tilbake et begrenset kvantum til uunngåelig bifangst for kystfartøy over 28 meter største lengde.

Fiskeridirektøren foreslår en avsetning til unngåelig bifangst for kystfartøy over 28 meter på 200 tonn.

Fiskeridirektøren legger til grunn en tilsvarende fordeling mellom kystflåten og kystfartøy over 28 meter største lengde, konvensjonelle havfiskefartøy og trålere som tidligere år.

Fiskeridirektøren foreslår en kvote på 7 800 tonn for kystflåtens direktefiske etter blåkkeite i 2017, samt en avsetning til bifangst på 294 tonn når direktefiske ikke er tillatt.

Videre forslår Fiskeridirektøren at konvensjonelle havfiskefartøy og trålere reguleres innenfor en samlet gruppekvote på 5 396 tonn blåkkeite.

7.3 REGULERING AV DET DIREKTE KYSTFISKET

7.3.1 Fangstperiode

Den gjeldende reguleringsordningen i kystfisket har funnet sin form over tid. Det forhold at Norge og Russland med virkning fra 2010 fastsatte en totalkvote har ikke endret rammene vesentlig for reguleringen av fisket nasjonalt. Fiskeridirektøren finner det derfor hensiktsmessig å videreføre ordningen med å regulere fisket etter blåkkeite innenfor avgrensede perioder.

Det direkte fisket var åpent i to perioder på til sammen sju uker i 2005, seks uker i 2006 og sju uker i 2007. Det enkelte fartøy kunne bare delta i en av periodene. I 2008 var fisket i utgangspunktet regulert med en periode på fem uker som senere ble forlenget til seks uker. I 2009, 2011 og 2013 var fisket åpent i to perioder på til sammen åtte uker, og i 2010 (2012) var fisket åpent i to perioder på til sammen ca. tre (fire) uker. Fartøyene kunne delta i begge periodene. I 2014 og 2015 ble fisket ikke stoppet i første periode, slik at fisket var åpent sammenhengende i henholdsvis nesten 14 uker og 12 uker sammenhengende. I 2016 og 2017 var direktefisket åpent i til sammen vel 5 uker.

Tilsvarende som inneværende år vil Fiskeridirektøren foreslå at fisket i 2018 reguleres i to perioder der fisket stoppes når periodekvotene er beregnet oppfisket. For å ta høyde for perioder med vanskelige vær- og fangstforhold gis fartøyene anledning til å delta i begge periodene.

Det planlegges en internajsonal militærøvelse utenfor Andøya i perioden 28. mai til 1. juni. Store deler av øvingsområdene er lagt utenfor kjente fiskefelt, men for å unngå konflikter med fiskeriene, foreslås det at første periode starter når den kritiske delen av den militære aktiviteten er avsluttet.

Fiskeridirektøren foreslår at fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap gis adgang til et direkte fiske etter blåkveite i to perioder. I utgangspunktet foreslår Fiskeridirektøren at fisket avvikles fra og med 1. juni og fra og med 23. juli, og at fisket stoppes når periodekvotene er beregnet oppfisket.

Fiskeridirektøren foreslår videre at 70 % av kystflåtens kvote kan fiskes i første periode og 30 % i andre periode.

7.3.2 Maksimalkvoter

I årene 2012-2017 har det vært fastsatt følgende maksimalkvoter:

Tabell 6: Maksimalkvoter 2012-2017

Største lengde	Maksimalkvote 2012-2014	Maksimalkvote 2015	Maksimalkvote 2016	Maksimalkvote 2017
0 - 13,9 meter	12,5 tonn	15 tonn	18 tonn	20 tonn
14 – 19,9 meter	15 tonn	17,5 tonn	21 tonn	22,5 tonn
20 – 27,9 meter	17,5 tonn	20 tonn	24 tonn	25 tonn

Ettersom det ikke er innført deltakerbegrensning i fisket etter blåkveite er det potensielt mange fartøy som vil kunne fiske på en forholdsvis liten kvote. Interessen synes å være høyere når kvotene øker. Videre er fisketakten avhengig av vær- og fangstforhold. Disse har vært gode de siste årene. Ved gode fangstforhold og høy deltakelse vil fisket kunne avvikles på svært kort tid. Direktefisket har blitt betegnet som et kappfiske, som er lite forutsigbart. Kappfisket bidrar til en uheldig markedssituasjon, og landindustrien ser helst at fisket strekkes ut over tid. Men også refordelinger bidrar til et uforutsigbart fiske. I 2014 og 2015 ble som nevnt fisket ikke stoppet i første periode, og det deltok færre fartøy enn tidligere. Imidlertid økte både deltakelsen og fisketakten i 2016 og 2017, og fisket ble avviklet på kort tid. Selv om kvoten har økt med 12,7 % sammenliknet med 2017, foreslås det en videreføring av årets maksimalkvoter.

Tabell 7: Forslag til maksimalkvoter i 2018

Største lengde	Maksimalkvote
0 - 13,9 meter	20 tonn
14 – 19,9 meter	22,5 tonn
20 – 27,9 meter	25 tonn

Fiskeridirektøren foreslår maksimalkvoter som gitt i tabell 7.

7.3.3 Bifangst

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre ordningen med at fartøy som ikke har adgang til å delta i det direkte fisket eller når dette fisket ikke lenger er tillatt, kan ha inntil 7 % blåkveite om bord til enhver tid, ved avslutning av fisket og av landet fangst.

Fiskeridirektøren foreslår at ordningen med ukeavregning for fartøy som fisker med konvensjonelle redskap og som leverer flere ganger pr. uke, videreføres.

Fiskeridirektøren foreslår at blåkveite tatt som bifangst når det ikke er adgang til direktefiske, går til fradrag i det enkelte fartøys maksimalkvote i det direkte fisket.

Gruppen konvensjonelle kystfartøy over 28 meter største lengde utgjør 51 fartøy. Dersom disse skal tildeles en kvote som skal kunne tas i et direktefiske, vil det innebære et betydelig kvantum på bekostning av de øvrige gruppene. Etter Fiskeridirektørens oppfatning er det ikke hensiktsmessig med en liberalisering av reguleringen for denne gruppen. Det legges da også til grunn at rederne ved utskiftning til større fartøy gjorde et valg som innebar at de ikke kan delta i et direktefiske etter blåkveite.

Fiskeridirektøren foreslår at konvensjonelle kystfartøy over 28 meter største lengde ikke kan ha mer enn 20 tonn blåkveite som bifangst i løpet av 2018.

7.4 REGULERING AV FISKET FOR TRÅLERE OG KONVENSJONELLE HAVFISKEFARTØY

Inneværende år har trålere og konvensjonelle havfiskefartøy kunnet fiske og lande en fartøykvote på 71 tonn blåkveite. Denne kvoten skal også dekke eventuell bifangst av blåkveite i andre fiskerier.

Deltakelsen til trålere og konvensjonelle havfiskefartøy i foregående år er forutsigbar og ganske stabil. De fleste fartøyene utnytter kvoten godt. I 2014 og 2015 deltok 41 trålere og 22 konvensjonelle havfiskefartøy, og i 2016 har 38 trålere og 26 konvensjonelle havfiskefartøy deltatt. Så langt i 2017 har 37 trålere og 23 konvensjonelle havfiskefartøy landet fangst av blåkveite.

Tatt i betraktning økningen i totalkvoten sammenliknet med inneværende år, synes det å være rom for å øke fartøykvoten neste år.

For 2018 foreslår Fiskeridirektøren at trålerne og konvensjonelle havfiskefartøy tildeles en fartøykvote på 81 tonn blåkveite. Denne kvoten kan fiskes i et direktefiske men må også dekke bifangst i andre fiskerier.

7.5 FREMMEDSTOFFER I BLÅKVEITE

Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning (NIFES) har foretatt en basisundersøkelse for blåkveite som ble gjennomført med prøvetaking i perioden 2006-2008. Det har blitt foretatt oppfølgingsundersøkelser i perioden 2011-2015 og i 2017.

På bakgrunn av resultatene fra basisundersøkelsen og oppfølgingsundersøkelsene ble det bestemt å stenge for fiske etter blåkveite, først et område ved Trænadjupet i 2011, og deretter et område lands Eggakanten utenfor Lofoten i 2012. Disse stengningene ble videreført fram til og med 2015.

Resultatene fra basisundersøkelsen og oppfølgingsundersøkelsene for blåkveite har vist at det er betydelig variasjon i nivåene av dioksiner og dioksinlignende PCB i blåkveite fra år til år i alle områder som er undersøkt. Generelt er det vist at nivåene har vært høyest for prøver av fisk fanget i perioden 2006-2008 og i 2012, mens blåkveite fanget i 2011, 2013 og 2014 har hatt lavere verdier. Analysene fra 2015 viste et stabilt lavere nivå, og Mattilsynet anbefalte derfor at de to områdene kunne åpnes for fiske i 2016. På denne bakgrunn åpnet Fiskeridirektoratet de stengte feltene i forkant av kystflåtens direktefiske i 2016.

Det vil fremdeles være behov for tett overvåkning av nivåene av fremmedstoffer i denne arten, og da særlig dioksiner og dioksinlignende PCB. Det har vært gjennomført prøvetaking i 2017 i et område lengre nord enn tidligere. Prøvetakingen vil bli ferdigstilt tidligst i desember, og resultatene vil være klar i løpet av våren 2018. Det foreligger ingen ny informasjon på det nåværende tidspunkt, slik at det ikke er grunnlag for å foreslå å stenge områder for fiske etter blåkveite i 2018. Fiskeridirektoratet vil følge opp saken i samarbeid med Havforskningsinstituttet/NIFES og Mattilsynet våren 2018.

7.6 RØKTINGSFREKVENS

Røktingsfrekvensen av garn i blåkveitefiske varierer med område, tilgjengelighet, værforhold og andre faktorer. I mange tilfeller bidrar dette til betydelig kortere røktingsfrekvens tidlig i fisket enn hva som er maksimalt tillatt. Dette er gunstig av hensyn til både kvalitet og mer optimal høsting. Fiskeridirektoratet finner det likevel riktig å minne om at blåkveitegarn skal røktes minst annen hver dag. Forsøk har vist at bunndyr, fortrinnsvis lus, kan angripe fisken allerede i en tidlig fase, noe som igjen kan føre til et uakseptabelt utkast.

7.7 TAP AV GARN

Også årets opprenskingstokt etter tapte fiskeredskaper på havbunnen viser at tapte blåkveitegarn er den redskapstypen som representerer den største faren for skjult beskatning (ghost fishing) over tid. Denne redskapstypen har derfor høyest prioritet under opprenskingen. Det er gledelig at vi nå bare unntaksvis finner garnlenker fra blåkveitefisket som ikke er meldt tapt, selv om det fremdeles oppleves i andre garnfiskerier.

Fiskeridirektoratet opplever generelt en positiv dialog med fiskerinæringen om melding av redskapstap, men vi understreker viktigheten av at spesielt tap av blåkveitegarn blir meldt.